

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Ured za ljudska prava

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI
NACIONALNOG PLANA ZA SUZBIJANJE TRGOVANJA LJUDIMA ZA
RAZDOBLJE OD 2009. DO 2011. GODINE
ZA 2010. godinu**

Zagreb, 2011.

UVOD

Sukladno Odluci o osnivanju Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima obveza je Odbora o svom radu te provedbi nacionalnih dokumenata vezanih uz aktivnosti suzbijanja trgovanja ljudima izvješćivati Vladu Republike Hrvatske.

Također, unutar poglavlja Koordinacija aktivnosti Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine, mjerom 4. određena je obveza redovitog godišnjeg izvještavanja Vlade Republike Hrvatske o provedbi predmetnog Nacionalnog plana.

U Izvješću o provedbi Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za 2009. godinu, koje je usvojeno od strane Vlade Republike Hrvatske 23. srpnja 2010. godine, navedene su i ocjene stanja unutar svakog poglavlja predmetnog dokumenta te prijedlozi za eventualno jačanje provedbe određenih aktivnosti. Sve nadležne institucije su se u narednom razdoblju rukovodile ovom procjenom u cilju pojačavanja rada na suzbijanju trgovanja ljudima u 2010. godini.

Također, nastavilo se pomno pratiti trendove u području trgovanja ljudima te se u provedbi aktivnosti u 2010. godini nastojalo odgovoriti na postojeće izazove.

Kao značajne trendove ističemo povećanje broja identificiranih žrtava trgovanja ljudima koji su državljani/ke Republike Hrvatske. Navedeno potvrđuje trend koji je uočljiv već zadnjih tri godine, a to je činjenica da je Republika Hrvatska osim zemlje tranzita, sve više i zemlja porijekla ali i odredišta za žrtve trgovanja ljudima.

U nastojanju odgovora na u prethodnom razdoblju uočeni trend povećanja broja muških žrtava trgovanja ljudima za radnu eksploataciju, provedeni su posebni projekti usmjereni upravo na pojačanje rada na identifikaciji žrtava radnog iskorištavanja.

Prikaz ispunjenih ciljeva te ostvarenih mjera i aktivnosti biti će u ovom Izvješću prikazan na način da slijedi metodologiju samog Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine, dakle kroz slijedeća poglavlja:

1. Normativni okvir
2. Identifikacija žrtava trgovanja ljudima
3. Otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima
4. Pomoć i zaštita žrtava trgovanja ljudima
5. Prevencija
6. Obrazovanje
7. Međunarodna suradnja
8. Koordinacija aktivnosti

1. NORMATIVNI OKVIR

U Nacionalnom planu za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2010. godine, (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan) unutar poglavlja „Normativni okvir“ naročita je pozornost posvećena području repatrijacije žrtava trgovanja ljudima u zemlju porijekla te njihovoj socijalnoj i ekonomskoj reintegraciji u društvo, budući da spomenute aktivnosti predstavljaju jedan od glavnih preduvjeta za njihov uspješan oporavak od proživljenog traumatskog iskustva. Upravo zato, u nastojanju za stalnim poboljšanjem normativnog okvira i pružanju još učinkovitije pomoći žrtvama trgovanja ljudima te ispunjenju navedenog cilja nadležne institucije konstantno nadograđuju isti izradom protokola te nacionalnih strategija. U nastavku slijedi prikaz ostvarenog u ovom području u 2010. godini.

Cilj:

1. Unaprijediti normativni okvir u cilju zaštite žrtava te otkrivanja, procesuiranja i odgovarajućeg sankcioniranja počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima.

Za provođenje ovog cilja unutar Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ministarstvo unutarnjih poslova te Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi. Potporu radu na izradi planiranih dokumenata pružio je Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske. Sunositelji određenog broja mjera i aktivnosti su i organizacije civilnog društva.

Normativni okvir unaprijeđen je na način da su usvojene:

- 1.) *Izmjene i dopune Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima Zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 11. veljače 2010. godine*

Unutar navedenih Izmjena i dopuna Protokola za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima značajne su slijedeće izmjene i dopune:

- produljen je rok razmišljanja o prihvaćanju programa pomoći i zaštite za odrasle žrtve trgovanja ljudima s 30 na 60 dana, sukladno odredbama Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, te Izmjena i dopunama Zakona o strancima (NN 36/09). Navedeno je u vezi sa ostvarivanjem prava privremenog boravka za žrtve trgovanja ljudima na teritoriju Republike Hrvatske te uvjeta za stjecanje statusa žrtve trgovanja ljudima,
- o prihvaćanju programa pomoći i zaštite Operativni tim Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima obaviještava Ministarstvo unutarnjih poslova

- 2.) *Sporazum o suradnji između Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Centra za žene žrtve rata Rosa i Organizacije za integritet i prosperitet Split*

Navedeni Sporazum potpisan je 20. siječnja 2010. godine te regulira vođenje SOS telefonske linije za suzbijanje trgovanja ljudima od strane navedenih organizacija civilnog društva kao i daljnje postupanje nadležnih tijela.

3.) Protokol o integracij/reintegraciji žrtava trgovanja ljudima

Radna skupina oformljena pri Uredu za ljudska prava (unutar koje su sudjelovali predstavnici Ureda za ljudska prava, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Agencije za odgoj i obrazovanje odraslih, Hrvatskog Crvenog križa i predstavnika mreže nevladinih organizacija PETRA) u 2010. godini izradila je tekst ovog Protokola koji je usvojen Zaključkom Vlade Republike Hrvatske 5. svibnja 2011. godine. Svrha ovog Protokola je određivanje načina postupanja i nositelja obveza prilikom integracije žrtava trgovanja ljudima u društvo.

OCJENA STANJA

Nadležna tijela ispunila su svoje obveze unutar poglavlja „Normativni okvir“, te su donijeti dokumenti zadani mjerama Nacionalnog plana u ovom poglavlju. Produljila se izrada i usvajanje Nacionalne strategije zaštite djece od zlostavljanja i zanemarivanja i Nacionalnog plana protiv seksualnog iskorištavanja djece te se završetak izrade i usvajanje ovih dokumenta planira unutar 2011. godine.

2. IDENTIFIKACIJA ŽRTAVA TRGOVANJA LJUDIMA

Uspješna identifikacija žrtava trgovanja ljudima prvi je i osnovni korak u cjelokupnom sustavu suzbijanja trgovanja ljudima. Isto je osnovni preduvjet za identificiranje najnovijih trendova na ovom području te planiranja djelotvornih proaktivnih mjera u njegovom suzbijanju i sprječavanju. Budući da se na obrazovanju djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova koji su prema usvojenom Protokolu za identifikaciju, pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima, nadležni za identifikaciju žrtava, radi od početaka uspostave sustava suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj, to na ovom području nisu bile potrebne značajnije mjere za njegovo unaprjeđenje. Ipak, imajući u vidu činjenicu da se neprestano mijenjaju načini vrbovanja te načini eksploatacije žrtava, kao i tzv. „rute“ koje trgovci ljudima koriste nužno je stalno jačanje proaktivnog pristupa policijskih službenika ovom fenomenu.

Cilj:

- 1. Pojačavanje proaktivnih postupaka identifikacije žrtava trgovanja ljudima**
- 2. Regionalna i međunarodna suradnja**

Za provođenje ciljeva Nacionalnog plana unutar poglavlja „Identifikacija žrtava trgovanja ljudima“, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženo je Ministarstvo unutarnjih poslova. U aktivnostima koje se odnose na vođenje statističke baze podataka o žrtvama i počiniteljima kaznenog djela trgovanja ljudima sudjeluju i Ured za ljudska prava, Ministarstvo pravosuđa te Državno odvjetništvo Republike Hrvatske. Sunositelji određenog broja mjera i aktivnosti su i organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedenih aktivnosti po nositeljima:

Ministarstvo unutarnjih poslova

Nastavljena je primjena Standardne operativne procedure u postupcima suzbijanja trgovanja ljudima te primjena proaktivnog pristupa po modelu policijskog posla vođenog kriminalističko-obavještajnim informacijama u cilju poboljšanja identifikacije žrtava trgovanja ljudima te otkrivanja počinitelja kaznenog djela iz članka 175. Kaznenog zakona.

U cilju identifikacije žrtava trgovanja ljudima te pružanja adekvatne pomoći i zaštite, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je tijekom 2010. godine nastavilo intenzivnu suradnju s drugim nadležnim ministarstvima uključenim u suzbijanje problematike trgovanja ljudima, kao i s organizacijama civilnog društva te s međunarodnim organizacijama.

U nastavku slijedi detaljan prikaz svih identificiranih slučajeva trgovanja ljudima tijekom 2010. godine:

1) Dana 27. veljače 2010. godine od strane Ravnateljstva policije na području Zagreba identificirana je jedna žrtva trgovanja ljudima, punoljetna ženska osoba, državljanka Republike Hrvatske, rođena 1990. godine, djelatnica, SSS, nezaposlena. Tijekom postupka identifikacije, navedena žrtva trgovanja ljudima je izjavila kako je tijekom veljače 2010. godine bila seksualno eksploatirana na području Zagreba od strane jedne državljanke Republike Hrvatske, koja je oštećenu vrbovala lažnim obećanjem zaposlenja, oduzela joj osobne dokumente i mobitel, zatočila te prijetnjama prisiljavala na prostituciju, a sav novac

od zarade zadržavala za sebe. Identificirana žrtva trgovanja ljudima je u suradnji s Hrvatskim crvenim križem uključena u program pružanja pomoći i zaštite.

2) Dana 08. ožujka 2010. godine od strane Ravnateljstva policije na području Bjelovara identificirana je jedna žrtva trgovanja ljudima, punoljetna ženska osoba, državljanka Republike Hrvatske, po nacionalnosti Romkinja, rođena 1989. godine, bez školske spreme, zanimanja i zaposlenja. Tijekom postupka identifikacije, navedena žrtva trgovanja ljudima izjavila je kako je tijekom rujna 2009. godine vrbovana obećanjem braka, da bi potom bila odvedena na područje Republike Francuske gdje je bila prisiljavana činiti kaznena djela imovinskog karaktera za počinitelje kao i na bavljenje prostitucijom. Počinitelji su kao kontrolni mehanizam prema žrtvi primijenili oduzimanje dokumenata, ograničavanje slobode kretanja, stalni nadzor te psihičko i fizičko zlostavljanje. Sva materijalna dobra stečena kaznenim djelima i dogovorenim spolnim odnosima počinitelji zadržavali su za sebe, a žrtva se od istih spasila bijegom. Identificirana žrtva trgovanja ljudima je u suradnji sa Hrvatskim Crvenim križem uključena u prilagođen program pomoći i zaštite.

3) Dana 09. travnja 2010. godine od strane Policijske uprave koprivničko-križevačke na području Koprivnice identificirana je jedna žrtva trgovanja ljudima, žensko dijete, rođena 1994. godine, državljanka Republike Hrvatske, po nacionalnosti Romkinja. Tijekom postupka identifikacije, utvrđeno je kako je navedena žrtva sredinom 2009. godine od strane oca, državljanina Republike Hrvatske, prodana u drugu romsku obitelj radi braka s 20-godišnjim Romom, za ukupan iznos od 6000,00 kuna, čime je na njenu štetu počinjeno kazneno djelo „Trgovanje ljudima i ropstvo“, opisano u članku 175. stavak 2. Kaznenog zakona, u svezi čega je protiv dvojice punoljetnih počinitelja, hrvatskih državljanina, nadležnom Županijskom državnom odvjetništvu podnesena kaznena prijava. Identificiranoj žrtvi trgovanja ljudima je posredstvom Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi iniciran program pružanja pomoći i zaštite te je smještena u udomiteljsku obitelj, posredstvom nadležnog Centra za socijalnu skrb.

4) Dana 23. lipnja 2010. godine od strane nadležnih policijskih tijela Republike Srbije te ovog Ravnateljstva na području Beograda identificirana je jedna žrtva trgovanja ljudima, punoljetna ženska osoba, državljanka Republike Hrvatske, po nacionalnosti Hrvatica, rođena 1973. godine, bez školske spreme i zanimanja, nezaposlena. Tijekom postupka identifikacije, navedena žrtva trgovanja ljudima izjavila je kako je tijekom siječnja 2010. godine od strane jedne punoljetne muške osobe, s kojim je u izvanbračnoj zajednici, odvedena na područje Beograda, gdje je bila prisiljavana prositi za počinitelja koji joj je ograničavao slobodu kretanja, stalno ju nadzirao te psihički i fizički zlostavljao. Žrtva se od počinitelja spasila bijegom i samoprijavom policiji. U svezi navedenog kaznenog djela od žrtve je zaprimljena kaznena prijava koja je proslijeđena nadležnom Državnom odvjetništvu u Bjelovaru. Ravnateljstvo Ministarstva unutarnjih poslova osiguralo je dana 13. srpnja 2010. godine njen siguran povratak u Republiku Hrvatsku te je, u suradnji s Hrvatskim Crvenim križem, uključena u prilagođen program pomoći i zaštite.

5) Dana 21. srpnja 2010. godine od strane policijskih službenika PU zagrebačke i Ravnateljstva Ministarstva unutarnjih poslova na području Zagreba identificirana jedna žrtva trgovanja ljudima, a radi se o punoljetnoj muškoj osobi, državljaninu Rumunjske, po nacionalnosti Rumunj, rođen 1975. godine, po zanimanju djelatnik. Tijekom postupka identifikacije, navedena žrtva trgovanja ljudima izjavila je kako je prije otprilike tri godine doveden u Zagreb od strane rumunjskog državljanina koji ga je vrbovao obećanjem pružanja pomoći u svezi nabavke proteza za noge, kao i novčanu pomoć ukoliko pođe s njim u

Republiku Hrvatsku. Po dolasku u Zagreb žrtva je bila prisiljavana prositi novac za počinitelja, izazivajući samilost kod građana svojim teškim invaliditetom, a od strane počinitelja, kojem je morao predavati i sav zarađen novac, djelomično mu je ograničavano i kontrolirano kretanje te je fizički zlostavljan. Identificiranoj žrtvi trgovanja ljudima iniciran je program pružanja pomoći i zaštite.

6) Dana 11. studenog 2010. godine od strane Ravnateljstva Ministarstva unutarnjih poslova na području Šibenika identificirana je jedna žrtva trgovanja ljudima, a radi se o punoljetnoj ženskoj osobi rođenoj 1987. u Obiliću, Kosovo, državljanka Republike Srbije, s prebivalištem u Prijedoru, bez školske spreme, stečenog zanimanja i stalnog zaposlenja. Tijekom postupka identifikacije, navedena žrtva trgovanja ljudima navela je kako je tijekom svibnja 2010. godine odvedena iz Prijedora u Šibenik od strane osobe koja je s njom ostvarila kontakt te joj ponudila zaposlenje i smještaj, da bi po dolasku u Šibenik, u obiteljskoj kući počinitelja morala obavljati razne kućanske poslove te na gradskom odlagalištu skupljati sekundarne sirovine, a za svoj rad nije dobivala obećanu novčanu naknadu. U svezi navedenog kaznenog djela od žrtve je zaprimljena kaznena prijava koja je proslijeđena nadležnom Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku. U suradnji Ravnateljstva ovog Ministarstva, NVO Organizacija za integritet i prosperitet Split te djelatnika Hrvatskog crvenog križa, oštećena je uključena u program pomoći i zaštite. Dana 07.02.2011. godine izvršen je siguran povratak žrtve u Bosnu i Hercegovinu.

7) Dana 11. studenog 2010. godine tijekom provođenja kriminalističkog istraživanja na području Šibenika, identificirana je jedna žrtva trgovanja ljudima, a radi se o maloljetnoj ženskoj osobi, državljanki Bosne i Hercegovine, (stranac na stalnom boravku u Republici Hrvatskoj), rođenoj 1996. u Šibeniku, trajno nastanjenoj u Šibeniku. Tijekom postupka identifikacije, žrtva trgovanja ljudima navela je kako ju je njezina majka, tijekom 2010. godine u više navrata pokušala prodati na području Republike Hrvatske te Bosne i Hercegovine, a nakon neuspjelih pokušaja, dogovorena je prodaja muškoj osobi na području Šibenika u cilju daljnje seksualne eksploatacije žrtve. U svezi navedenog kaznenog djela, zaprimljena je kaznena prijava koja je proslijeđena nadležnom Županijskom državnom odvjetništvu u Šibeniku. U suradnji Ravnateljstva Ministarstva unutarnjih poslova, Organizacije za integritet i prosperitet Split te djelatnika Hrvatskog crvenog križa, oštećena je uključena u program pomoći i zaštite.

Iz svega navedenog proizlaze zbirni podaci za Republiku Hrvatsku u 2010. godini:

- u Republici Hrvatskoj identificirano je ukupno 7 žrtava trgovanja ljudima, i to: četiri (4) državljanke Republike Hrvatske, jedna (1) državljanka Bosne i Hercegovine, jedna (1) državljanka Republike Srbije te jedan (1) državljani Rumunjske;
- 5 kaznenih prijava za kazneno djelo „Trgovanje ljudima i ropstvo“ iz članka 175. Kaznenog zakona;
- 10 otkrivenih i prijavljenih počinitelja kaznenog djela „trgovanje ljudima i ropstvo“ iz članka 175. Kaznenog zakona;

Nadalje, u svrhu ispunjavanja programskih ciljeva nutar poglavlja „Identifikacija žrtava trgovanja ljudima“ tijekom 2010. godine ističu se niže navedene aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske:

U cilju realizacije mjere zacrtane Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine pod nazivom „Nastavak suradnje s organizacijama civilnog društva u vezi s aktivnostima u području identifikacije žrtava trgovanja ljudima“, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je tijekom 2010. godine nastavilo intenzivnu suradnju s organizacijama civilnog društva koje operativno rade na uspostavljenom SOS telefonu. Za napomenuti je da su predstavnice uključenih nevladinih organizacija u direktnom 24-satnom telefonskom kontaktu s policijskim službenikom ovog Ministarstva, nadležnim za rješavanje problematike suzbijanja trgovanja ljudima.

Tijekom 2010. godine, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je temeljem dostavljenih saznanja putem navedene SOS linije postupalo prema 9 od ukupno 13 zaprimljenih dojava, što nije rezultiralo otkrivanjem kaznenih djela u svezi trgovanja ljudima. Također, Ministarstvo unutarnjih poslova nastavilo je ostvarivati međunarodnu policijsku suradnju putem komunikacijskih kanala Interpola i Europol.

Ured za ljudska prava:

Sukladno svojim obvezama nacionalnog koordinativnog tijela na području suzbijanja trgovanja ljudima, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske vodi objedinjenu evidenciju identificiranih žrtava trgovanja ljudima po dobi, spolu, zemlji porijekla i ostalim relevantnim podacima. Također, u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova i Državnim odvjetništvom Republike Hrvatske prati evidencije postupaka protiv počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima.

Nadalje, u svrhu podizanja učinkovitosti sustava identifikacije žrtava Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske nastavio je i tijekom 2010. godine suradnju s nevladinim udrugama koje operativno vode besplatni SOS telefon. U cilju formaliziranja navedene suradnje 20. siječnja 2010. godine potpisan je Sporazum između Ureda za ljudska prava, Ministarstva unutarnjih poslova i koordinatora mreže nevladinih udruga PETRA.

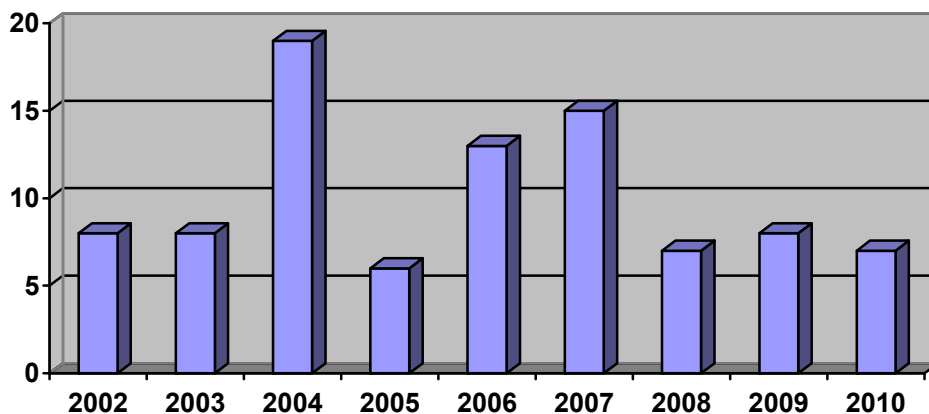
Sukladno bazi podataka o identificiranim žrtvama trgovanja ljudima, u Republici Hrvatskoj je u razdoblju od 2002. do 2010. godine ukupno identificirano 91 žrtava trgovanja ljudima. Tabela prikaz identificiranih žrtava po zemlji porijekla i godini identifikacije slijedi u nastavku:

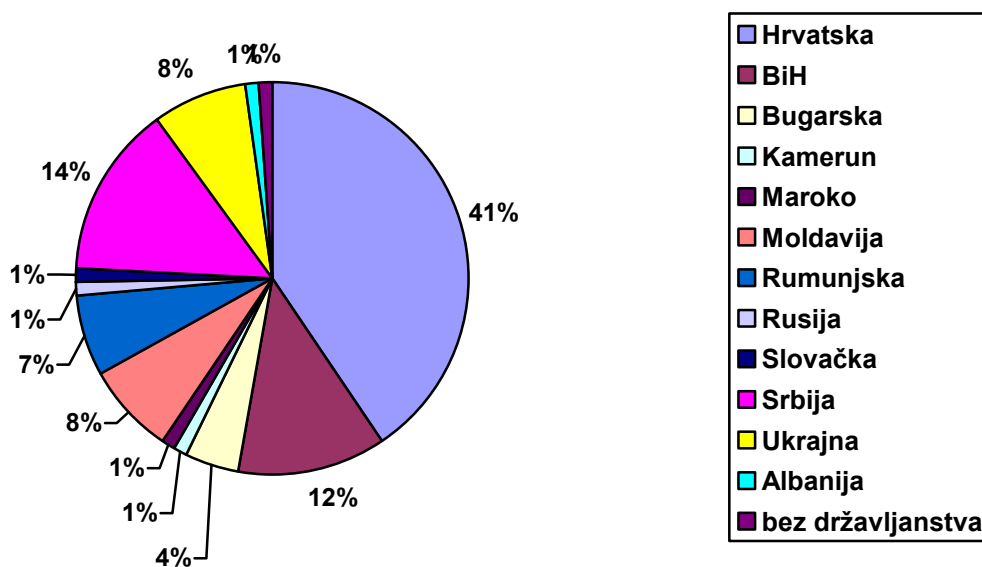
TABELARNI PRIKAZ IDENTIFICIRANIH ŽRTAVA

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	<i>UKUPNO</i>
Državljeni Republike Hrvatske	2	2	6	3	3	9	4	4	4	37
Državljeni Bosne i Hercegovine	0	1	2	1	1	2	2	1	1	11
Državljeni Bugarske				1	3					4
Državljeni Kameruna	0	1	0							1
Državljeni Maroka	0	0	1							1
Državljeni Moldavija	3	1	2			1				7
Državljeni Rumunjske	0	0	3	1	1				1	6
Državljeni Ruske Federacije	0	1	0							1
Državljeni Slovačke	0	1	0							1
Državljeni Srbije (i Crne Gore)	0	1	3		1 [♦]	3	1	3	1	13
Državljeni Ukrajine	2	0	2		3					7
Državljeni Albanije					1					1
Bez državljanstva	1	0	0							1
UKUPNO	8	8	19	6	13	15	7	8	7	91

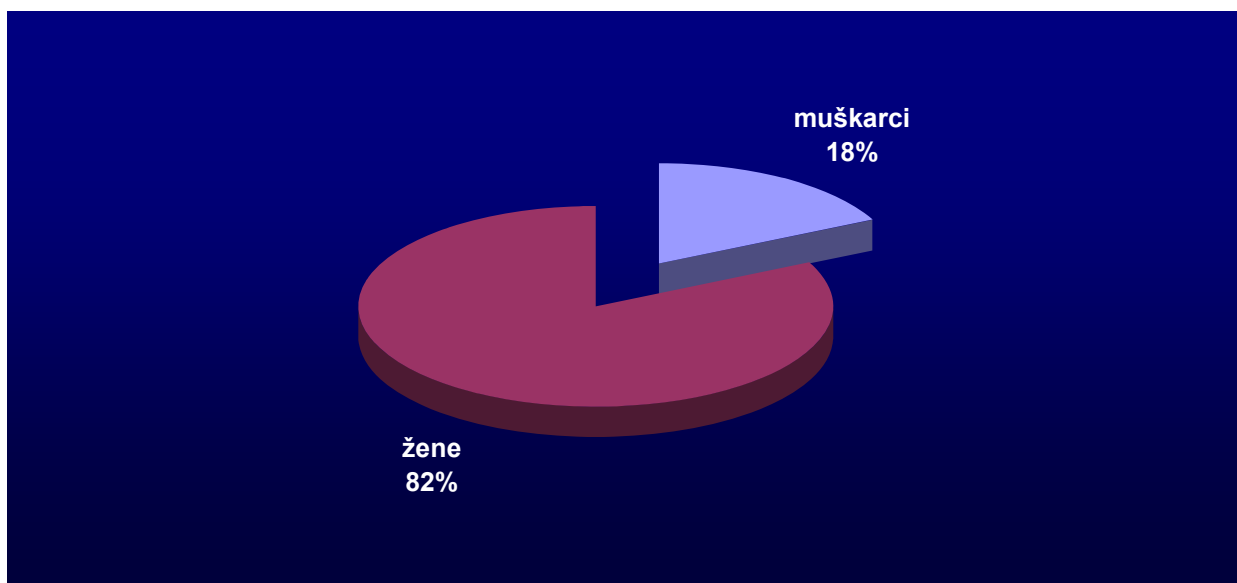
[♦] U trenutku identifikacije žrtve još naziv države je bio Srbija i Crna Gora

Slika br.1.- Ukupni broj identifikiranih žrtava trgovanja ljudima u razdoblju od 2002.-2010.

Slika br.2.- Udjeli identifikiranih žrtava trgovanja ljudima po državljanstvu u razdoblju od 2002.-2010.

Slika br.3.- Udjeli identificiranih žrtava trgovanja ljudima po spolu u razdoblju od 2002.-2009.

OCJENA STANJA

Analizom prikupljenih statističkih podataka, unatrag dvije do tri godine, uočeni su određeni trendovi u ovom području i to povećanje broja žrtava trgovanja ljudima koji su državljani/ke Republike Hrvatske te činjenica da Republika Hrvatska postaje sve više država porijekla i destinacije za žrtve trgovanja ljudima, a naročito imajući u vidu skori ulazak Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

Također, žrtve identificirane u 2010. godini su, osim državljana/ki Republike Hrvatske, državljani/ke Bosne i Hercegovine i Srbije što ukazuje na činjenicu da je Republika Hrvatska također i zemlja destinacije unutar regije.

Sve nadležne institucije prepoznale su ove trendove te svoj proaktivni rad na suzbijanju trgovanja ljudima prilagodile istima.

Upravo u cilju suzbijanja trgovanja ljudima unutar regije, Ured za ljudska prava pridružio se provođenju projekta ICMPD-a (Međunarodni centar za razvoj migracijske politike) „Jačanje transnacionalne suradnje u slučajevima trgovanja ljudima u Jugoistočnoj Europi - TRM II“. Projekt TRM II predviđa nastavak rada na uniformiranim obrascima pri identifikaciji žrtava kao i regionalnoj razmjeni informacija o identificiranim žrtvama trgovanja ljudima.

Također, u rujnu 2010. godine uspješno je završeno je provođenje ICMPD projekta „Program podrške sustavu suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj“ koji je bio usmjeren na identifikaciju žrtva radne eksploatacije. Ciljana skupina su bili inspektori rada Državnog inspektorata Republike Hrvatske.

Kao preporuka daljnjeg rada i jačanja aktivnosti u području identifikacije žrtava trgovanja ljudima, preporuča se nastavak praćenja novih trendova u ovom području te adekvatan odgovor nadležnih institucija na iste u smislu konstantnog proaktivnog rada policije radi identifikacije svih žrtava trgovanja ljudima, a u narednom razdoblju potrebno je pojačati i rad na osvješćivanju javnosti putem preventivnih kampanja.

Navedene aktivnosti zasigurno će u budućnosti smanjiti potencijalni rizik od neidentificiranih žrtava trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj.

3. OTKRIVANJE, PROCESUIRANJE I SANKCIONIRANJE POČINITELJA KAZNENOG DJELA TRGOVANJA LJUDIMA

Otkrivanje, procesuiranje te primjena učinkovitih pravnih sankcija za počinitelje kaznenog djela trgovanja ljudima važan je dio uspješnog funkcioniranja sustava suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj.

U ovom području vrlo je važno ostvarenje potpune suradnje institucija uključenih u proces od trenutka identifikacije žrtve do procesuiranja počinitelja. Stoga, mjerama ovog Nacionalnog plana nastoji se učvrstiti već postojeća suradnja između policije, sudaca te državnih odvjetnika.

Ciljevi:

- 1. Razvijati nove načine prikupljanja statističkih podataka o ovom fenomenu i njegovom procesuiranju**
- 2. Jačanje suradnje policije i državnih odvjetnika kako bi počinitelji kaznenog djela trgovanja ljudima i njihovi pomagatelji bili otkriveni i primjereno kažnjeni**

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Otkrivanje, procesuiranje i sankcioniranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima“ Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo unutarnjih poslova.

Slijedi prikaz provedenih aktivnosti po nositeljima:

Ministarstvo pravosuđa i Državno odvjetništvo Republike Hrvatske

Predstavnik Državnog odvjetništva Republike Hrvatske redovito informira nacionalnog koordinатора za suzbijanje trgovanja ljudima o dostupnim podacima vezanim za kazneni progon počinitelja kaznenih djela u svezi trgovanja ljudima.

Broj pravomoćnih presuda u 2010. godini:

Tijekom 2010. godine donijete su 3 osuđujuće presude vezane uz trgovanje ljudima u odnosu na 5 počinitelja.

Ministarstvo unutarnjih poslova

Nastavljena je pojačana suradnja Državnog odvjetništva Republike Hrvatske s Ministarstvom unutarnjih poslova u radu na konkretnim predmetima u svezi trgovanja ljudima. Poboľšana suradnja očituje se kroz neposrednu suradnju policijskih službenika koji se bave suzbijanjem kaznenih djela u svezi trgovanja ljudima sa zamjenicima državnih odvjetnika koji su radili na određenim predmetima. Također, održavaju se i redoviti sastanci predstavnika policijskih službenika linije rada organiziranog kriminaliteta koji se bave suzbijanjem trgovanja ljudima i državnih odvjetnika specijaliziranih za problematiku trgovanja ljudima.

Organizacije civilnog društva

Organizacije civilnog društva nastavile su operativno raditi na besplatnoj telefonskoj SOS liniji za suzbijanje trgovanja ljudima **0800 7799 SOS**. Tijekom 2010. godine zaprimljeno je ukupno 1.172 poziva. Od navedenog broja zaprimljeno je 13 prijava mogućih slučajeva trgovanja ljudima, koje su proslijeđene Ministarstvu unutarnjih poslova na provjeru.

OCJENA STANJA

Područje procesuiranja počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima delikatan je proces te iznimno važan dio Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima. Upravo zbog toga, važno je unaprijediti statistike te način prikupljanja podataka o procesuiranim slučajevima kaznenog djela trgovanja ljudima.

Smatramo izuzetno značajnim kontinuirano provoditi edukacije o kaznenom djelu trgovanja ljudima za pravosudne djelatnike kako bi se povećao broj izrečenih presuda i visina dosuđenih kaznenopravnih sankcija počiniteljima prednje navedenog kaznenog djela.

Nadalje, u ovom području postoje određeni nedostaci sustava vezano na neusklađenost dobivenih podataka o sudskim presudama koje nadležna tijela dostavljaju Uredu za ljudska prava, kao nacionalnom koordinativnom tijelu.

Naime, Ministarstvo unutarnjih poslova na temelju praćenja svih identificiranih slučajeva trgovanja ljudima, dostavlja i podatke o podnijetim kaznenim prijavama, podignutim optužnicama te pravomoćnim presudama protiv počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima iz članka 175. Kaznenog zakona.

Isto tako, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, kao nadležno tijelo dostavlja Uredu svoje godišnje podatke o broju prijavljenih osoba, broju optuženja i pravomoćnim presudama za kazneno djelo trgovanja ljudima iz članka 175. Kaznenog zakona.

Analizom zaprimljenih podataka u proteklom razdoblju odnosno unatrag tri godine, Ured za ljudska prava uočio je određene nedosljednosti podataka Državnog odvjetništva i Ministarstva unutarnjih poslova.

Zbog navedenog, u slijedećem razdoblju izazovi se odnose upravo na usklađivanje podataka vezanih uz godišnji broj pravomoćnih i nepravomoćnih presuda po članku 175. Kaznenog zakona, koja bi omogućila pravovremeni i statistički točno analiziranje godišnje donesenih presuda po članku 175. Kaznenog zakona.

4. POMOĆ I ZAŠTITA ŽRTAVA TRGOVANJA LJUDIMA

Pružanje adekvatne pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima središnji je dio sustava suzbijanja trgovanja ljudima. Ono se mora vršiti na način da se žrtvu zaštiti od sekundarne viktimizacije. Pružanje adekvatne pomoći ne zaustavlja se samo na radu u sigurnom skloništu te pružanju psihološke, zdravstvene, socijalne i pravne pomoći, već je jedan od važnih elemenata pružanja pomoći i zaštite žrtvama i osiguravanje njihove integracije/reintegracije u društvo te prevencija opasnosti da osoba ponovno postane žrtvom trgovanja ljudima. Upravo u području pružanja pomoći i zaštite žrtvama, organizacije civilnog društva imaju najvažniju ulogu. Zbog kompleksnosti problematike ali i traumatičnosti iskustva kroz koje prolaze žrtve, izrada individualnih programa zahtjeva visoku razinu stručnosti te suradnju nadležnih tijela s organizacijama civilnog društva u radu na ovom osjetljivom dijelu nacionalnog sustava suzbijanja trgovanja ljudima.

Ciljevi:

- 1. Osigurati zaštitu najboljeg interesa za žrtve trgovanja ljudima**
- 2. Osigurati oporavak i reintegraciju žrtava trgovanja ljudima u društvo**
- 3. Učvrstiti kapacitete državnih institucija u suzbijanju trgovanja ljudima i pružanju pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima**
- 4. Osigurati suradnju između državnih institucija i organizacija civilnog društva na državnoj i lokalnoj razini**

Vezano uz pružanje pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima, tijekom 2010. godine poduzete su brojne aktivnosti vezano uz poboljšanje funkcioniranja cjelovitog sustava. U provedbi navedenih ciljeva aktivno su sudjelovala sva nadležna tijela državne uprave uz partnerski odnos i blisku suradnju s organizacijama civilnog društva.

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Pomoć i zaštita žrtava trgovanja ljudima“ Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ured za ljudska prava. Kao sunositelji većine mjera navedene su organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ministarstvo unutarnjih poslova

Kako bi se ispunili programski ciljevi zadani Nacionalnim planom, a koji se odnose na pružanje i osiguranje pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima, za istaknuti je da su predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske kao članovi Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima tijekom 2010. godine aktivno sudjelovali, zajedno s policijskim službenicima određenim u policijskim upravama za praćenje i suzbijanje problematike trgovanja ljudima, u svakom pojedinom slučaju identifikacije žrtava trgovanja ljudima te iniciranja pomoći i zaštite žrtvama ovih kaznenih djela. Naime, u svim slučajevima identifikacije žrtava trgovanja ljudima, a gdje se za to ukazala potreba, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je bez odgode angažiralo asistenciju organizacija civilnog društva te Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, kako bi se žrtvama osigurala adekvatna pomoć i zaštita. Stoga su predstavnici organizacija civilnog društva te predstavnici Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi u stalnom 24-satnom

telefonskom kontaktu s predstavnikom ovog Ministarstva, nadležnim za rješavanje problematike u svezi trgovanja ljudima.

Tijekom 2010. godine nije bilo potrebe za osiguravanjem prevoditelja za govorni jezik žrtve obzirom da su sve žrtve bile u mogućnosti komunicirati na hrvatskom jeziku i pismu. Osim navedenog, policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske su tijekom 2010. godine održavali sastanke s predstavnicima Hrvatskog Crvenog križa te predstavnicima drugih nevladinih organizacija u cilju iniciranja individualiziranih programa pomoći i zaštite identificiranim žrtvama trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj.

U svrhu ispunjavanja programskog cilja zacrtanog Nacionalnim planom, a koji se odnosi na osiguranje sigurnog povratka žrtava trgovanja ljudima u zemlju porijekla, policijski službenici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske su tijekom prosinca 2010. godine započeli organizacijske pripreme u svezi sigurnog povratka jedne identificirane žrtve trgovanja ljudima u njezinu matičnu zemlju. Povratak žrtve je zbog određenih sigurnosnih razloga, kao i procjene rizika u svezi sigurnog povratka prolongiran sve do uspostave zadovoljavajuće razine sigurnosnih uvjeta te je povratak realiziran u veljači 2011. godine, uz pratnju policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, kao i djelatnika nevladine organizacije.

Također je dana 13. srpnja 2010. godine, sukladno transnacionalnim referalnim mehanizmima, u koordinaciji s Hrvatskim crvenim križem, jednoj identificiranoj ženskoj žrtvi trgovanja ljudima osiguran povratak u Republiku Hrvatsku, kao i smještaj u sigurnu kuću na području Republike Hrvatske.

Ministarstvo unutarnjih poslova je također odobrilo i jedan privremeni boravak u periodu od 19. siječnja 2011. godine do 19. siječnja 2012. godine, za maloljetnu državljanku Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je i tijekom 2010. godine osiguralo kontinuitet rada oba službena skloništa za žrtve trgovanja ljudima te nastavilo financirati njihov rad. Za financiranje rada oba nacionalna skloništa utrošeno je ukupno 378.179,12 kn.

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi podržavalo je sve oblike alternativnog smještaja za žrtve trgovanja ljudima i tijekom 2010. godine. Alternativni smještaj primjenjuje se po potrebama svake pojedine žrtve zasebno, sukladno postojećim propisima iz sustava socijalne skrbi, te u okviru postojećih kapaciteta kojima raspolaže ovo ministarstvo. Takav se smještaj u sustavu socijalne skrbi financirao iz redovnih sredstava ovog ministarstva, osiguranog u Državnom proračunu za 2010. godinu.

U okviru pružanja pomoći i zaštite žrtvama tijekom 2010. godine, temeljem izrađenog individualnog plana rada, koji izrađuje organizacija civilnog društva u suradnji s nadležnim centrom za socijalnu skrb, provodili su se individualni programi pomoći i zaštite, koji se primjenjuju prema svakoj identificiranoj žrtvi i prilagođeni su njezinim specifičnim potrebama.

Kroz individualni tretman svake pojedine žrtve osigurala se sva potrebna psihosocijalna, pravna i zdravstvena pomoć žrtvama.

Također, za aktivno i pasivno dežurstvo četiri županijska koordinatora – članova mobilnih timova, koji koordiniraju slučajeve trgovanja djecom, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi je utrošilo ukupno 133.524,94 kn.

Nadalje, osigurana je suradnja s nevladinim organizacijama, Hrvatskim Crvenim križem i zdravstvenim ustanovama kroz koordinaciju pružanja zdravstvene zaštite identificiranim žrtvama u 2010. godini, za koju svrhu je u 2010. godini utrošeno oko 9.000,00

kuna. Vezano uz navedeno, kontinuirano je praćena primjena i izvršavanje odredbi Zakona o zaštiti tajnosti podataka u pogledu žrtava trgovanja ljudima.

Ured za ljudska prava:

Ured za ljudska prava je, kroz rad Nacionalnog odbora te posebice kroz sjednice Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima, ukljućen u cjelokupni program pomoći i zaštite svake pojedine žrtve trgovanja ljudima. Nacionalni koordinator za suzbijanje trgovanja ljudima, kao voditelj Operativnog tima, ukljućen je i u rješavanje konkretnih problema koji se javljaju u svakom pojedinom novoidentificiranom slučaju trgovanja ljudima te u suradnji s nadležnim tijelima, odnosno drugim članovima Operativnog tima razmatra mogućnosti daljnjih postupanja vezano uz svaku žrtvu pojedinačno. Upravo kroz rad nacionalnog koordinatora i Operativnog tima u svim slučajevima trgovanja ljudima identificiranim tijekom 2010. godine koordiniran je rad svih sudionika ukljućenih u program pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima.

Nadalje, u okviru redovitog, godišnjeg natječaja za prijavu projekata udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2010. godinu na poziciji Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, od ukupno 9 prioriteta područja 2 su se odnosila na suzbijanje trgovanja ljudima i to:

- projekti obrazovanja ciljanih skupina o trgovanju ljudima i
- projekti koji se bave osnaživanjem žena za izlazak iz prostitucije i podizanjem svijesti korisnika usluga pružateljica seksualnih usluga o društvenoj neprihvatljivosti korištenja istih.

Unutar navedenih prioriteta područja financirano je 6 projekata s ukupnim iznosom od 130.000,00 kn.

Organizacije civilnog društva

Hrvatski Crveni križ zbrinuo je u nacionalnom skloništu ukupno 3 žrtve trgovanja ljudima, dok je Organizacija za integritet i prosperitet Split zbrinula 2 žrtve.

Mreža nevladinih organizacija PETRA je i u 2010. godini nastavila aktivan rad na pružanju direktne pomoći žrtvama trgovanja ljudima putem individualiziranih programa prilagođenih specifičnim potrebama žrtava.

Tako je u ovoj godini podrška pružena u području zdravstvene i socijalne skrbi (u suradnji sa Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi), pomoći pri školovanju i zapošljavanju, pomoć pri kontaktu sa policijom te dobivanju državljanstva (u suradnji sa Ministarstvom unutarnjih poslova). Također, pomoć je žrtvama pružana i putem psihološke i pravne potpore pri sudskim postupcima.

OCJENA STANJA

Aktivnosti nadležnih tijela u području pružanja pomoći i zaštite u potpunosti odgovaraju trenutnim potrebama Republike Hrvatske, te su adekvatne s obzirom na broj identificiranih žrtava.

Pružanje pomoći i zaštite žrtava ne odnosi samo na rad u sigurnom skloništu te pružanje psihološke, zdravstvene, socijalne i pravne pomoći, već je jedan od važnijih elemenata i rad na integraciji/reintegraciji žrtava u društvo te njihovom osnaživanju.

Upravo iz navedenog razloga, u ovom području će se u narednom razdoblju dodatno raditi na programima reintegracije žrtava trgovanja ljudima u društvo. U tu svrhu je kroz 2010. godinu izrađen nacrt Protokola o integraciji/reintegraciji žrtava trgovanja ljudima (koji je usvojen zaključkom Vlade Republike Hrvatske u svibnju 2011. godine).

Navedeni Protokol ima za svrhu osigurati djelotvoran način integracije/reintegracije žrtava trgovanja ljudima u društvo te odrediti način postupanja i nositelje obveza prilikom integracije/reintegracije žrtava. Posebna pozornost u narednom razdoblju posvetiti će se osiguravanju djelotvorne provedbe ovog Protokola.

5. PREVENCIJA

Nacionalni plan je veliku pozornost posvetio mjerama koje imaju za cilj prevenciju trgovanja ljudima i podizanje javne svijesti o ovom problemu. Preventivno djelovanje je, uz obrazovanje ciljanih skupina, izuzetno važna karika u sveobuhvatnom pristupu suzbijanju trgovanja ljudima. Naime, informiranost i upućenost u problematiku jedan je od osnovnih preduvjeta za suzbijanje ovog fenomena. Cilj preventivnog djelovanja je ne samo upućivanje javnosti na postojanje ovog problema, već i nastojanje pružanja informacija ciljanim skupinama kako bi u kritičnom trenutku znali prepoznati ovaj fenomen.

Ispunjavajući ciljeve i aktivnosti zadane ovim poglavljem predmetnog Nacionalnog plana provedene su brojne javne kampanje, seminari, okrugli stolovi i edukacije.

Ciljevi:

1. Podizati javnu svijest o problematici trgovanja ljudima

2. Provođenje znanstvenih istraživanja o problematici trgovanja ljudima i najnovijim trendovima

Za provođenje ciljeva unutar poglavlja „Prevencija“ Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ured za ljudska prava. Kao sunositelji većine mjera navedene su organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ministarstvo unutarnjih poslova

U cilju podizanja svijesti u javnosti o pojavi oblicima trgovanja ljudima, kao i svim možebitnim posljedicama, Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske je tijekom ljetne sezone 2010. godine svim Policijskim upravama dostavilo tematske plakate, letke i brošure o suzbijanju trgovanja ljudima, kako bi bili distribuirani i izloženi na vidnim mjestima, posebice na svim graničnim prijelazima u Republici Hrvatskoj te u uredima ustrojstvenih jedinica u svim Policijskim upravama, a koji se bave problematikom stranih državljana, suzbijanjem nezakonitih migracija te organiziranog kriminaliteta. Navedeni materijali, izrađeni u okviru Nacionalne strategije suzbijanja trgovanja ljudima, izloženi su na svim cestovnim, zračnim i pomorskim graničnim prijelazima, a namijenjeni su i za distribuciju građanima. Također su svi podaci vezani za aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske u provedbi Nacionalne strategije suzbijanja trgovanja ljudima vidljivi na internetskim stranicama ovog Ministarstva: www.mup.hr.

U cilju kontinuiranog rada na senzibiliziranju javnosti o problematici trgovanja ljudima predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su tijekom 2010. godine na okruglim stolovima, tribinama, televizijskim i radio programima u kojima se obrađivala tema o prevenciji kriminaliteta trgovanja ljudima.

Cijeneći preporuke iz prijašnjih izvješća State Department-a, u Republici Hrvatskoj je tijekom 2010. godine na području svih Policijskih uprava na moru (Pula, Rijeka, Zadar, Split i

Dubrovnik) provedeno više preventivnih policijskih akcija u cilju mogućeg utvrđivanja veza između organizirane prostitucije i trgovanja ljudima.

Ured za ljudska prava:

Ured za ljudska prava, uz provođenje vlastitih kampanja usmjerenih na suzbijanje trgovanja ljudima, surađivao je sa svim nadležnim tijelima te s organizacijama civilnog društva u provedbi njihovih preventivnih aktivnosti. Ured je nastavio s emitiranjem TV spotova vezanih uz suzbijanje trgovanja ljudima izrađenih u okviru CARDS projekta „Suzbijanje trgovanja ljudima“ u 2008. godini koji su usmjereni na potencijalne usluga žrtava trgovanja ljudima (žena, muškaraca i djece), kao i TV spotova snimljenih u prijašnjim kampanjama Ureda za ljudska prava „Zaustavimo trgovanje ljudima“ i „Zaustavimo trgovanje djecom“.

Djelatnici Ureda za ljudska prava sudjelovali su na okruglim stolovima, tribinama, televizijskim i radio programima u kojima se obrađivala tema suzbijanja trgovanja ljudima. Također, Ured redovito ažurira svoju web stranicu na kojoj su široj javnosti dostupni osnovni podaci o fenomenu trgovanja ljudima, nacionalni strateški dokumenti kao i aktivnosti Ureda u ovom području (www.ljudskaprava-vladarh.hr).

Isto tako, u cilju prevencije ovog fenomena Ured za ljudska prava organizirao je brojne edukativne radionice za različite ciljane skupine i to: djelatnike vojne policije, instruktore za obuku pripadnika hrvatskih oružanih snaga koji odlaze u mirovne misije UN-a, pravosudne i turističke djelatnike.

Ukupno je u 2010. godini Ured organizirao 15 edukacija i javnih događaja vezanih uz suzbijanje trgovanja ljudima. Navedene edukacije detaljnije su obrađene pod poglavljem 6. „Obrazovanje“ ovog Izvješća.

Ured za ljudska prava je povodom obilježavanja 18. listopada (Europskog dana suzbijanja trgovanja ljudima) organizirao javno događanje na Cvjetnom trgu u Zagrebu. Tijekom navedene manifestacije organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije u Republici Hrvatskoj prezentirale su svoje projekte i aktivnosti na području suzbijanja trgovanja ljudima.

Organizacije civilnog društva

Članice mreže nevladinih udruga PETRA svoje su aktivnosti provodile putem javnih akcija, kampanje podizanja javne svijesti i edukacija ciljanih skupina.

Organizacije civilnog društva također su sudjelovale u obilježavanju Europskog dana suzbijanja trgovanja ljudima te su distribuirale publikacije i edukativne materijale na temu suzbijanja trgovanja ljudima.

Također, PETRA mreža je provodila regionalnu kampanju pod nazivom „JA SAM ZA ZAKON“ koja se osim u Republici Hrvatskoj provodila i u Srbiji te Bosni i Hercegovini. Naglasak kampanje bio je na suzbijanju prostitucije te trgovanja ljudima u cilju seksualne eksploatacije.

OCJENA STANJA

Prevenција zauzima vrlo značajan dio strategije suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj. Procjenom provedenih mjera i aktivnosti razvidno je da se prevenција trgovanja ljudima kontinuirano i aktivno provodi od strane tijela državne uprave te organizacija civilnog društva, koje su naročito aktivne u preventivnim kampanjama.

U području prevencije smatra se značajnim daljnje poduzimanje aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova vezano uz eventualno utvrđivanje veze između organizirane prostitucije i trgovanja ljudima na dalmatinskoj obali za vrijeme turističke sezone.

Također, važno je i da TV spotovi izrađeni unutar jedne preventivne kampanje ne budu vezani samo uz njezino trajanje, već da se i dalje kontinuirano upotrebljavaju u cilju podizanja javne svijesti o ovom problemu.

Kao primjeri dobre prakse navedenog ističu se Ured za ljudska prava, Ministarstvo unutarnjih poslova te organizacije civilnog društva.

Kao preporuku u daljnjem radu navodimo osmišljavanje preventivnih kampanja vezano uz seksualnu eksploataciju žrtava trgovanja ljudima kao i eventualnu povezanost između kaznenog djela prisilne prostitucije i trgovanja ljudima u svrhu seksualne eksploatacije. Također, u narednom razdoblju preporučamo i posebnu pozornost posvetiti provođenju preventivnih aktivnosti u suzbijanju trgovanja djecom.

6. OBRAZOVANJE

Uz prevenciju, obrazovanje ciljanih skupina predstavlja još jedan vrlo važan nerepresivni dio cjelokupne strategije suzbijanja trgovanja ljudima uspostavljene u Republici Hrvatskoj. Konstantan rad na obrazovanju usko je povezan sa prevencijom trgovanja ljudima i pridonosi povećanoj vidljivosti ovog fenomena.

Upravo iz navedenog razloga obrazovanje ciljanih skupina predviđeno je i mjerama i aktivnostima Nacionalnog plana. Znanje o problematici trgovanja ljudima relevantnih institucija, ali i osoba koje su u svojem području stručnosti direktno zadužene za problematiku suzbijanja trgovanja ljudima značajan je preduvjet stvaranja i provođenja mjera radi njegovog suzbijanja.

U cilju provedbe navedenog, Nacionalnim planom predviđen je nastavak provedbe obrazovnih programa.

Cilj:

1. Nastaviti obrazovanje ciljanih skupina o trgovanju ljudima na nacionalnoj i međunarodnoj razini

Za provođenje cilja unutar poglavlja „Obrazovanje“ Nacionalnog plana, kroz provedbu zadanih mjera i aktivnosti zaduženi su: Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo obrane, Ministarstvo unutarnjih poslova i Ured za ljudska prava. Kao sunositelji većine mjera navedene su organizacije civilnog društva.

Slijedi prikaz provedbe mjera i aktivnosti po nositeljima:

Ministarstvo unutarnjih poslova

Ministarstvo je tijekom 2010. godine realiziralo mnogobrojne edukativne sadržaje, tematski usmjerene na problematiku suzbijanja trgovanja ljudima. U sklopu Programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih za zanimanje „policajac“, svi polaznici pohađaju seminar „Nedopušteno trgovanje ljudima“.

U procesu obrazovanja kroz tečajeve i seminare koje provodi Odjel za stručno usavršavanje i specijalizaciju Policijske akademije, problematika suzbijanja trgovanja ljudima tijekom 2010. godine obrađivana je na:

- tečajevima granične policije – održano je 6 tečajeva za ukupno 930 polaznika
- tečaju prometne policije – održana su 2 tečaja za ukupno 55 polaznika.

Također su se pripadnici Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske školovali na ILEA akademiji u Budimpešti, u okviru 77. generacije polaznika, a dio edukacije se odnosio na problematiku suzbijanja trgovanja ljudima.

Nadalje, s ciljem multipliciranja stečenog znanja o suzbijanju trgovanja ljudima, 26 policijskih službenika linije rada suzbijanja organiziranog kriminaliteta, koji su u Policijskim upravama određeni za praćenje problematike trgovanja ljudima su tijekom 2010. godine kontinuirano nastavili s provedbom senzibilizacije policijskih službenika u policijskim upravama na temu suzbijanja trgovanja ljudima te je tako educirano preko 800 službenika.

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija

Ministarstvo je nastavilo s redovitom provedbom programa obrazovanja o trgovanju ljudima diplomatsko-konzularnog osoblja u okviru redovitih nastavnih programa Diplomatske akademije.

Također, Uprava za konzularne poslove provodi edukacije na temu prepoznavanja potencijalne žrtve trgovanja ljudima te mjerama koje se trebaju poduzeti, kao sastavni dio priprema diplomatskog i konzularnog osoblja prije upućivanja na mandat, naročito u one zemlje koje su prepoznate kao zemlje porijekla ili destinacije za žrtve trgovanja ljudima.

Ministarstvo obrane

U Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije redovito se, pa tako i tijekom 2010. godine, provodi izobrazba na temu suzbijanja trgovanja ljudima u sklopu tečaja za vojne promatrače Ujedinjenih naroda, a koji program izobrazbe je certificiran od strane Odjela za mirovne operacije Ujedinjenih naroda. Navedena tema dio je obveznog standardnog obrazovnog modula te se kao takav odrađuje i na obukama za časnike koji odlaze u mirovne misije Ujedinjenih naroda.

Ovu izobrazbu u 2010. godini prošli su svi pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske koji su upućivani u mirovne misije Ujedinjenih naroda kao vojni promatrači, stožerno osoblje odnosno pripadnici hrvatskog kontingenta u mirovnoj misiji Ujedinjenih naroda na Golanskoj visoravni.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

U okviru rada Agencije za odgoj i obrazovanje, s ciljem senzibiliziranja, upoznavanja i obrazovanja odgojno-obrazovnih radnika, odgojitelja, učitelja, stručnih suradnika i nastavnika u predškolskom odgoju, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju te u učeničkim domovima, tijekom 2010. godine održana su tri dvodnevna stručna skupa u okviru modula građanskog odgoja i obrazovanja „Humane vrednote – odgoj za humanost i istraživanja humanitarnog prava, prevencija trgovanja ljudima“ sa slijedećim temama: što je trgovanje ljudima, iskustva Republike Hrvatske u suzbijanju trgovanja ljudima, preventivni programi u školstvu te uloga odgojno-obrazovnog procesa u prevenciji trgovanja ljudima, prevencija nasilničkog ponašanja i humanitarno pravo i načela humanitarnog rada.

Ured za ljudska prava

U svrhu provedbe obrazovanja ciljanih skupina u okviru Natječaja Ureda za ljudska prava za prijavu projekata i programa udruga u Republici Hrvatskoj za dodjelu financijske potpore u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za 2010. godinu, kao jedan od prioriteta određeni su i projekti obrazovanja ciljanih skupina (policijskih službenika, državnih odvjetnika, sudaca, zdravstvenih i socijalnih djelatnika, vojnih osoba, predstavnika civilnog društva, turističkih djelatnika, diplomatsko-konzularnog osoblja i studenata) o suzbijanju trgovanja ljudima.

U navedenom prioritetu financirano je ukupno 5 projekta, sa sredstvima u visini od 100.000,00 kn.

Ured je u ispunjavanju svoje uloge nacionalnog koordinativnog tijela, i u 2010. godini nastavio svoj opsežan rad na obrazovanju svih ciljanih skupina zadanih Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima te su tako provedene slijedeće edukacije:

- 26. siječnja 2010. godine u organizaciji Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održano je predavanje pod nazivom „Suzbijanje trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj“,
- od 22. do 23. veljače 2010. godine u Našicama je održan radni sastanak za institucije koje se bave suzbijanjem trgovanja ljudima,
- Ured za ljudska prava je u partnerstvu sa ICMPD-om (Međunarodni centar za razvoj migracijske politike) unutar provedbe projekta: “ Program podrške sustavu suzbijanja trgovanja ljudima“ održao ukupno 8 treninga za inspektore rada, djelatnike Ministarstva unutarnjih poslova i državne odvjetnike. U nastavku slijedi prikaz svih održanih treninga:
  1. od 29. do 31. ožujka 2010. godine u Donjoj Stubici (Jezerčica) je održan seminar o fenomenu trgovanja ljudima za inspektore rada Državnog inspektorata i policijske službenike linije rada organiziranog kriminaliteta Ministarstva unutarnjih poslova
  2. od 22. do 25. ožujka 2010. godine u Donjoj Stubici (Jezerčica) je održan zajednički seminar za policijske službenike linije rada ilegalnih migracija (granična policija) i policijske službenike linije rada organiziranog kriminaliteta Ministarstva unutarnjih poslova
  3. od 14. do 16. travnja 2010. godine u Opatiji je, održan seminar sa ciljem upoznavanja policijskih službenika linije rada ilegalnih migracija s najnovijim zakonodavstvom Republike Hrvatske i Europske unije na području nezakonitih migracija
  4. od 19. do 21. travnja 2010. godine u Opatiji je također održan seminar za policijske službenike linije rada organiziranog kriminaliteta i državne odvjetnike
  5. od 10. do 12. svibnja 2010. godine u Opatiji je održan seminar o fenomenu trgovanja ljudima za inspektore rada Državnog inspektorata i policijske službenike linije rada organiziranog kriminaliteta te granične policije Ministarstva unutarnjih poslova
  6. od 9. do 11. lipnja 2010. godine u Primoštenu je održan seminar za policijske službenike linije rada ilegalnih migracija granične policije
  7. od 16. do 18. lipnja 2010. godine u Primoštenu je održan seminar za policijske službenike linije rada organiziranog kriminaliteta i državne odvjetnike
  8. od 6. do 8. rujna 2010. godine u Primoštenu je održan seminar za inspektore rada Državnog inspektorata, policijske službenike linije rada organiziranog kriminaliteta i ilegalnih migracija granične policije.
- 10. svibnja 2010. godine predstojnik Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske gospodin Luka Mađerić održao je predavanje na Diplomatskoj akademiji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija o trgovanju ljudima za trinaestu generaciju polaznika jednogodišnjeg stručnog Diplomatskog studija,
- dana 12. svibnja 2010. godine u Zagrebu, u prostorijama Vojarne Croatia, održan je seminar za djelatnike vojne policije (13 kontingent vojne policije OSRH koji odlazi u misiju ISAF u Afganistan) na temu: "Kako prepoznati žrtvu trgovanja ljudima" u organizaciji Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske i Glavnog stožera OSRH, Odjel vojne policije,
- dana 8. i 9. lipnja 2010. godine, na Hrvatskom vojnom učilištu u Zagrebu održan je seminar za pripadnike HV-a s ciljem upoznavanja polaznika sa višedimenzionalnim

problemom trgovanja ljudima te pravnim i institucionalnim odgovorima u okviru nacionalne strategije suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj

- u listopadu 2010. godine na Cvjetnom trgu u Zagrebu, Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske obilježio je Europski dan suzbijanja trgovanja ljudima 18.10.,
- dana 09. studenog 2010. godine u organizaciji Ministarstva turizma, Udruge poslodavaca u hotelijerstvu Hrvatske i Ureda za ljudska prava održano je predavanje za turističke djelatnike pod nazivom "Suzbijanje trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj",
- dana 22. listopada 2010. godine u organizaciji Obiteljskog centra Požeško-slavonske županije i Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, održana je tribina na temu uspostavljenog suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj,
- od 23. do 25. listopada 2010. godine u Termama Jezerčica u Donjoj Stubici u organizaciji udruge S.O.S. telefon – poziv u pomoć Virovitica, a uz financijsku podršku Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske održan je seminar pod nazivom „Važnost suradnje i razmjene iskustava u borbi protiv trgovine ljudima“.

Unutar svih provedenih predavanja, radionica i seminara ukupno je educirano oko 880 polaznika.

Organizacije civilnog društva

1. Aktivnosti Hrvatskog Crvenog križa

Kako bi podigao svijest mladih o ovoj problematici, Hrvatski Crveni križ već duži niz godina sustavno provodi radionice među tom najugroženijom skupinom.

Tijekom 2010. godine Hrvatski Crveni križ održao je slijedeće edukativne aktivnosti:

- 6 seminara na temu prevencije trgovanja ljudima za 126 nastavnika
- 128 radionica na kojima je sudjelovalo ukupno 2823 djece i mladih, od predškolskog uzrasta do srednjoškolaca
- 108 radionica «Trening životnih vještina» koji je na indirektnan način vezan uz prevenciju trgovanja ljudima. Na ovim je radionicama sudjelovalo ukupno 2218 djece i mladih iz osnovnih i srednjih škola
- 3 treninga za trenere za 77 sudionika.

Također, u cilju jačanja javne svijesti u 2010. godini tiskan je i niz edukativnih materijala o suzbijanju trgovanja ljudima i to: 100 bojanki za djecu osnovnoškolskog uzrasta, 2000 paketa bojica, 6000 magneta na temu prevencije trgovanja ljudima « Mišica Milica», 1000 školskih kalendara i 1000 komada kemijskih olovki «Mišica Milica».

2. Aktivnosti mreže nevladinih udruga PETRA

Mreža PETRA najveći dio svojih aktivnosti posvećuje upravo prevenciji kroz obrazovanje ciljanih skupina te je tako u 2010. godini od strane 7 članica (udruga) mreže organizirano ukupno 29 obrazovnih radionica, treninga, seminara i okruglih stolova na kojima je prisustvovalo ukupno 1.200,00 polaznika.

Navedene edukacije organizirane su za različite ciljane skupine definirane Nacionalnim planom.

Pored organiziranja vlastitih aktivnosti članice mreže PETRA sudjelovale su na seminarima i treninzima za ciljane skupine određene Nacionalnim planom za suzbijanje trgovanja ljudima i kao predavačice.

OCJENA STANJA

Obrazovanje o fenomenu trgovanja ljudima kontinuirana je aktivnost svih institucija kao i organizacija civilnog društva unutar sustava suzbijanja trgovanja ljudima uspostavljenog u Republici Hrvatskoj. Također, upravo je u ovom segmentu suradnja državnih institucija i nevladinih udruga posebno vidljiva. U 2010. godini provedene su edukacije za sve ciljane skupine predviđene ovim poglavljem Nacionalnog plana.

U narednom razdoblju planira se nastavak provođenja obrazovanja za sve ciljane skupine, a naročita pozornost preporuča se posvetiti obrazovanju pravosudnih djelatnika (sudaca i državnih odvjetnika) te djelatnika u turizmu. Naime, konstantna edukacija pravosudnih djelatnika nužna je radi što učinkovitijeg procesuiranja kaznenog djela trgovanja ljudima ali i razumijevanja psiholoških utjecaja traume trgovanja ljudima na žrtve kao potencijalne svjedoke u postupku. Isto tako, radi podizanja svijesti skupine koja ima potencijalnu mogućnost doći u kontakt sa žrtvama trgovanja ljudima (naročito tijekom ljetnih mjeseci) preporuča se edukacija djelatnika u turizmu.

Također, analizirajući trendove u području identifikacije žrtava trgovanja ljudima, ali i anticipirajući nove trendove, koji se unutar 2010. godine prvenstveno očituju u povećanom broju identificiranih žrtava trgovanja ljudima u svrhu seksualne eksploatacije, smatramo potrebnim pojačati preventivni rad kroz edukaciju i jačanje javne svijesti.

7. MEĐUNARODNA SURADNJA

Usprkos činjenici da je sustav suzbijanja trgovanja ljudima uspostavljen u Republici Hrvatskoj usuglašen sa najnovijim trendovima i europskim standardima na ovom području, sve nadležne institucije iskazuju spremnost za konstantnim radom na njegovom poboljšanju u cilju pružanja još bolje pomoći i zaštite žrtvama trgovanja ljudima kao i uspostavljanjem još efikasnijih pravnih okvira za kazneni progon i sankcioniranje počinitelja. Imajući navedeno u vidu, aktivno sudjelovanje svih nadležnih institucija na regionalnim i međunarodnim inicijativama suzbijanja trgovanja ljudima, te daljnje poboljšanje već uspostavljene bilateralne i multilateralne suradnje od izuzetnog je značaja radi stalnog preispitivanja uspostavljenih mehanizama te implementacije primjera dobre prakse u hrvatski sustav suzbijanja trgovanja ljudima. Zbog navedenog, sva tijela uključena u sustav suzbijanja trgovanja ljudima kao i međunarodne organizacije, aktivno su sudjelovale u regionalnim i međunarodnim inicijativama u cilju prikupljanja novih znanja te primjera dobre prakse koji će obogatiti i unaprijediti nacionalni sustav suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj.

Cilj:

1. Sustavna suradnja Republike Hrvatske s drugim državama i međunarodnim organizacijama na području suzbijanja trgovanja ljudima

U svrhu ispunjavanja ovog cilja Nacionalnog plana, a koji se odnosi na unaprjeđivanje međunarodne suradnje u području suzbijanja trgovanja ljudima, tijekom 2010. godine ističu se niže navedene aktivnosti nadležnih državnih tijela:

Ministarstvo unutarnjih poslova

U svrhu ispunjavanja programskog cilja zacrtanog Nacionalnim planom, a koji se odnosi na razvijanje sustavne suradnje Republike Hrvatske s drugim državama, međunarodnim i međuvladinim organizacijama uključenim u problematiku suzbijanja trgovanja ljudima, za istaknuti je da je ovo Ministarstvo tijekom 2010. godine aktivno sudjelovalo u svim regionalnim i međunarodnim inicijativama, kao i u provedbi brojnih aktivnosti međunarodnih tijela i organizacija na području suzbijanja trgovanja ljudima, naglašavajući pritom suradnju u okviru Interpola, Europol, SECI Centra, pri čemu se posebice ističe slijedeće:

- vezano uz predmet OA „BLOND“, koji je podrazumijevao opsežno zajedničko kriminalističko istraživanje švicarske i hrvatske policije tijekom 2007. godine, u 2010. godini nastavljen je rad po navedenom predmetu te je isti pred hrvatskim pravosuđem u nadležnosti USKOK-a, koji je u listopadu 2010. godine, nakon dovršene istrage pred Županijskim sudom u Zagrebu podigao optužnicu za više kaznenih djela trgovanja ljudima. Postupak je u Švicarskoj tijekom veljače 2010. godine okončan prvostupanjskom osuđujućom presudom za razbojništva, dok je postupak za trgovanje ljudima u tijeku.

- u vremenu od 18. do 22. siječnja 2010. godine u SIAK-ovoj policijskoj akademiji u Traiskirchenu (Republika Austrija) od strane Saveznog kriminalističkog ureda iz Beča i ICE (Immigration and Customs Enforcement-Migracijska i carinska služba iz Ministarstva za domovinsku sigurnost Sjedinjenih Američkih država) organizirana je i održana konferencija

pod nazivom FLC 2010 (Force Labor Children) s tematskim okosnicama u svezi trgovanja ljudima. Konferencija je bila usmjerena na razmjenu iskustava na području trgovanja djecom i formiranje transnacionalne mreže za suzbijanje trgovanja ljudima.

- unutar provedbe ICMPD projekta „Program podrške suzbijanju trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj“, predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su u održanim seminarima i radionicama vezanim uz identifikaciju, odnosno organizaciju sigurnog povratka žrtava trgovanja ljudima.

- dana 10. svibnja 2010. godine održan je radni sastanak s predstavnicima Hrvatskog Crvenog križa iz Zagreba te predstavnikom norveškog Crvenog križa, gosp. Geir Andreassenom, program koordinatorom za Republiku Hrvatsku i Republiku Srbiju.

- u sjedištu Interpola u Lyonu, Republika Francuska, u organizaciji Glavnog tajništva Interpola, (Trafficking in Human Beings Sub-Directorate), od 26.-28. listopada 2010. godine održana je 2. redovita godišnja konferencija o borbi protiv krijumčarenja ljudi.

- u periodu od 29. do 30. studenog 2010. godine u Bijeljini, Bosna i Hercegovina, predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova sudjelovali su u radu Konferencije o prekograničnoj suradnji na unapređenju procedura povratka i reintegracije žrtava trgovine ljudima između Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i Republike Srbije, koja je realizirana u sklopu projekta „Izgradnja lokalnih kapaciteta u sprečavanju trgovine ljudima u sjeveroistočnoj Bosni i Hercegovini“, s ciljem poboljšanja procedure povratka i reintegracije žrtava identificiranih žrtava trgovanja ljudima, pružanja adekvatne pomoći i zaštite te nastavka suradnje i razmjene informacija između institucija uključenih u suzbijanje ovog fenomena navedenih država u regiji, posebno u njihovim pograničnim područjima.

Ministarsvo vanjskih poslova i europskih integracija

U području međunarodne suradnje Ministarstvo nije sudjelovalo u regionalnim i međunarodnim inicijativama na području suzbijanja trgovanja ljudima.

Ured za ljudska prava

Ured za ljudska prava je u 2010. godini sudjelovao u provedbi dva međunarodna projekta i to:

- kao partner ICMPD-u u provedbi projekta „Program potpore sustavu suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj“ čija je jednogodišnja provedba započela u studenom 2009. godine. Projekt se odnosi naročito na suzbijanje radne eksploatacije žrtava trgovanja ljudima te su ciljne skupine uključene u obrazovne treninge inspektori rada Državnog inspektorata kao i djelatnici Ministarstva unutarnjih poslova i to kriminalističke i granične policije. Projekt je uspješno završen u rujnu 2010. godine te su na završnom seminaru predstavljeni njegovi rezultati.
- projekt ICMPD-a pod nazivom DCIM II (Data collection and information management), koji je završen u svibnju 2010. godine. Dana 27. i 28. svibnja 2010. godine u Hotelu „Westin“ u Zagrebu održana je završna konferencija kao finalna aktivnost tijekom trogodišnjeg trajanja projekta, koji je za cilj imao uspostavljanje baze podataka za žrtve i počinitelje trgovanja ljudima u Regiji.

Djelatnici Ureda za ljudska prava tijekom 2010. godine aktivno su sudjelovali u regionalnim i međunarodnim inicijativama vezanim uz suzbijanje trgovanja ljudima i to:

- 25. i 26. veljače 2010. godine u organizaciji Ureda za borbu protiv trgovanja ljudima i Organizacije za sigurnost i suradnju (OSCE) nacionalni koordinator Republike Hrvatske sudjelovao je u radu regionalnog sastanka nacionalnih koordinatora za borbu protiv trgovanja ljudima pod nazivom 'Regionalna suradnja u borbi protiv trgovanja ljudima: „Izazovi i buduće perspektive“ koji je održan u Budvi.
- 31. ožujka 2010. godine u Strasbourgu je, u organizaciji Izvršnog tajništva Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, održan Informativni sastanak o prvom krugu vrednovanja provedbe Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima.
- Od 27. do 28. svibnja 2010. godine, sklopu provedbe projekta „Upravljanje prikupljanjem podataka i informacija u području suzbijanja trgovanja ljudima – DCIM II“, Međunarodni centar za razvoj migracijske politike (ICMPD) uz podršku Ureda za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, organizirao je završni regionalni seminar u Zagrebu na kojem su predstavljeni rezultati projekta
- Od 17. do 18. lipnja 2010. godine u Beču je, u organizaciji OESS (Organizacija za europsku sigurnost i suradnju) održana konferencija o suzbijanju trgovanja ljudima pod nazivom „Nezaštićeni rad, nevidljiva eksploatacija: trgovanje ljudima u svrhu služenja u kućanstvu“
- Od 10. do 12. studenog 2010. godine u Beogradu je održana je šesta regionalna konferencija za nevladine organizacije i vladine institucije o suzbijanju trgovanja ljudima na kojoj su sudjelovali predstavnici Republike Hrvatske, Bosna i Hercegovine i Srbije.

Organizacije civilnog društva

Organizacije civilnog društva odnosno članice PETRA mreže sudjelovale su u brojnim međunarodnim konferencijama na temu suzbijanja trgovanja ljudima kao na primjer:

- Od 7. do 09. travnja 2010. godine u etno selu Stanišići, Bosna i Hercegovina, mreža PETRA posjetila je mrežu RING, koja se u Bosni i Hercegovini bavi suzbijanjem trgovanja ljudima,
- Tijekom travnja predstavnici Crvenog križa sudjelovali su na radionici o podizanju javne svijesti o problematici trgovanja ljudima koja je održana u Minsku, Bjelorusija,
- Od 25. do 28. lipnja 2010. godine u Splitskj, otok Brač, održan je sastanak predstavnica/ka RING mreže i CARE International s koordinatoricom PETRA Mreže
- Održana su četiri radna sastanka PETRA Mreže, mreže RING iz Bosne i Hercegovine i Svet žena/Romski informacijski centar iz Srbije sa predstavnicima CARE Sarajevo i CARE Beograd, na kojima su planirane regionalne aktivnosti. Sastanci su se održali 8. srpnja 2010. godine u prostorijama Udruge Brod, u Slavonskom Brodu, od 16. do 17. srpnja 2010. godine, od 9. do 10. rujna 2010. godine u Beogradu, te završni sastanak od 10. do 12. studenog 2010. godine u Beogradu koji je ujedno bio i šesta regionalna konferencija za nevladine organizacije i vladine institucije o suzbijanju trgovanja ljudima. Na konferenciji su donesene preporuke za unapređenje postojećeg stanja na državnoj i regionalnoj razini,

- Od 22. do 24. rujna predstavnici Hrvatskog Crvenog križa sudjelovali su na europskom anti-trafficking sastanku održanom u Beogradu. Cilj sastanka bio je jačanje suradnje Nacionalnih društava Crvenog križa koji se bave prevencijom trgovanja ljudima.

Prednje navedene tri mreže organizirale su i zajedničku kampanju za promjenu zakonodavstva pod nazivom "Sve je u zakonu" u okviru koje su izrađeni promo materijali i TV spot koji se na HRT-u emitirao od 10. prosinca, Međunarodnog Dana ljudskih prava. U okviru međunarodne suradnje, PETRA Mreža pridružila se kampanji Europskog ženskog lobija, pod nazivom "Za Evropu bez prostitucije". Koordinatorica mreže PETRA sudjelovala je na inicijalnom sastanku Lobija u Bruxellesu od 2. do 3. prosinca 2010. godine.

OCJENA STANJA

U sklopu međunarodne suradnje uspostavljena je uspješna suradnja sa državama regije te državama Europske unije, što doprinosi učinkovitijoj identifikaciji žrtava trgovanja ljudima. Također, kroz sudjelovanje predstavnika tijela državne uprave na međunarodnim inicijativama za suzbijanje trgovanja ljudima prikupljena su iskustva kao i primjeri dobre prakse svih aktera u suzbijanju ovog globalnog problema.

8. KOORDINACIJA AKTIVNOSTI

Nacionalnim planom ojačava se već uspostavljena uspješna koordinacija aktivnosti kroz razvoj redovite suradnje s institucijama i organizacijama civilnog društva na području suzbijanja trgovanja ljudima. Informiranost svih sudionika, a naročito nacionalnog koordinativnog tijela o svim slučajevima trgovanja ljudima te pruženoj pomoći i zaštiti žrtvama od velike važnosti za daljnji rad na unaprjeđenju sustava.

Budući da je u Republici Hrvatskoj u sustav suzbijanja trgovanja ljudima uključen velik broj institucija te organizacija civilnog društva, radi efikasnijeg rada, koordinacija njihovih aktivnosti prema zajedničkom cilju je nužna.

Ured nacionalnog koordinatora – Ured za ljudska prava u ovome ima značajnu ulogu, budući da predstavlja koordinativno tijelo na nacionalnom nivou koje ima operativnu ulogu pri koordiniranju aktivnosti svih sudionika.

Cilj:

1. Daljnji razvoj suradnje državnih službenika ministarstava, institucija i nevladinih organizacija te nacionalnog koordinatora kako bi se poboljšalo provođenje Nacionalnog plana suzbijanja trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine

Ured za ljudska prava

Ured za ljudska prava Vlade Republike Hrvatske, u kojem je tajništvo Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima nastavio je i tijekom 2010. godine koordinirati aktivnosti svih nadležnih institucija i tijela u području suzbijanja trgovanja ljudima, te organizirati sastanke Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima te koordinirati međunarodnu suradnju.

Kao i prijašnjih godina, tako su i tijekom 2010. godine, redovito održavane sjednice Operativnog tima Nacionalnog odbora za suzbijanje trgovanja ljudima. Na sjednicama Operativnog tima na kojima sudjeluju predstavnici svih nadležnih institucija u sustavu suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj (Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa, Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, Državno odvjetništvo Republike Hrvatske i predstavnici mreže PETRA) rješavani su aktualni problemi i konkretni slučajevi trgovanja ljudima.

OCJENA STANJA

Koordinacija aktivnosti svih sudionika u borbi protiv trgovanja ljudima uspješno funkcionira već duži niz godina, a navedeno je vidljivo i kroz ispunjavanje svih mjera i aktivnosti predviđenih ovim poglavljem Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima.

**UTROŠAK FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA
SUZBIJANJE TRGOVANJA LJUDIMA
U 2010. GODINI**

UTROŠENA SREDSTVA OD	UTROŠENO	AKTIVNOSTI
URED ZA LJUDSKA PRAVA VLADE RH	369.638,68 kn	<ul style="list-style-type: none"> - SOS telefon 08007799 za Centar za žene «Rosa» i Udruga žena Vukovar - projekti udruga za suzbijanje trgovanja ljudima (natječaj) - financijska potpora za pomoć i zaštitu žrtava trgovanja ljudima - provedba projekta ICMPD „Program potpore sustavu suzbijanja trgovanja ljudima u RH“ - Međunarodna suradnja (sudjelovanja na međunarodnim konferencijama i sastancima na temu trgovanja ljudima - administrativno-tehnički poslovi za potrebe Nacionalnog odbora, Operativnog tima i nacionalnog koordinatora
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA	5.119.600,00 kn	<ul style="list-style-type: none"> - rashodi za plaće i naknade za 27 policijskih službenika (za 12 mjeseci) - utrošak uporabe i održavanja službenog vozila - telekomunikacijske usluge pri obavljanju službenih zadaća (za 12 mjeseci) - uredski materijal - službena putovanja - edukacija policijskih službenika (treninzi, seminari, stručni radni sastanci) i edukativni materijali - organizacija sigurnog povratka žrtve trgovanja ljudima
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, PRAVOSUDNA AKADEMIJA	/	

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA I EUROPSKIH INTEGRACIJA	/	provedba mjera u nadležnosti MVPEI iz područja obrazovanja, međunarodne suradnje i koordinacije aktivnosti spada u redovite aktivnosti Ministarstva te nisu utrošena dodatna sredstva osom onih predviđenih u okviru redovitih sredstava MVPEI.
MINISTARSTVO ZDRAVSTVA I SOCIJALNE SKRBI	520.704,06 kn	- troškovi skrbi o žrtvi trgovanja ljudima (zdravstvene usluge) - troškovi nacionalnih skloništa (2) - aktivno i pasivno dežurstvo 21 županijskog koordinatora
MINISTARSTVO ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA	/	- za provedbu mjera MZOŠ iz područja obrazovanja korištena su redovna sredstva Agencije za odgoj i obrazovanje
U K U P N O	6.000.942,74 kn	

PETRA – MREŽA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA	215.401,88 kn	- programi edukacija - programi prevencije - programi reintegracije - priprema, tiskanje i distribucija promotivnih materijala
--	----------------------	---

ZAKLJUČAK

Ovo Izvješće pokazuje da je provedba Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje od 2009. do 2011. godine, u 2010. godini vrlo dobra.

Naime, svi zadani ciljevi ispunjeni su kroz većinu mjera i aktivnosti njihovih nositelja, odnosno tijela državne uprave i organizacija civilnog društva zaduženih za suzbijanje trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj.

Također, analizom svih zaprimljenih podataka za potrebe izrade ovog Izvješća, ali i njihovim praćenjem tijekom godine iskristalizirali su se određeni trendovi u ovom području, vezani uz identificirane žrtve trgovanja ljudima te procesuiranje počinitelja kaznenog djela trgovanja ljudima.

- Vezano uz identificirane žrtve trgovanja ljudima, Republika Hrvatska sve više postaje zemlja porijekla, odredišta ali i destinacije za žrtve trgovanja ljudima. Također, u 2010. godini, kao i unatrag 3-4 godine, zamjetan je i trend da su sve identificirane žrtve iz regije, dakle uz državljane/ke Republike Hrvatske, identificirani/e su i državljani/ke Srbije i Bosne i Hercegovine, što govori u prilog činjenici da je Republika Hrvatska sve više zemlja destinacije za žrtve iz regije. Unutar 2010. godine statistički prevladava broj identificiranih žena u svrhu seksualne eksploatacije u odnosu na prijašnje godine kada je zamijećen trend povećanja broja identificiranih muškaraca kao žrtava trgovanja ljudima u cilju radne eksploatacije. Također, u 2010. godini identificirane su i žrtve romske nacionalnosti u svrhu sklapanja braka, činjenja kaznenih djela ili seksualne eksploatacije. Također u 2010. godini identificirane su i dvije maloljetne žrtve trgovanja ljudima (od kojih je jedna romske nacionalnosti) u cilju sklapanja braka odnosno pokušaja seksualne eksploatacije. Imajući u vidu navedeno, a u cilju što učinkovitije identifikacije žrtava trgovanja ljudima, u narednom razdoblju preporuča se pojačati rad svih institucija, a naročito Ministarstva unutarnjih poslova na identifikaciji žrtava seksualne eksploatacije. Također, smatramo vrlo važnim provođenje javnih kampanja radi podizanja javne svijesti o svim pojavnim oblicima trgovanja ljudima i načinima eksploatacije žrtava kao i neprihvatljivosti korištenja usluga žrtava.
- Mijenjanje smjerova kojima pripadnici organiziranog kriminaliteta transportiraju žrtve trgovanja ljudima jedan je od razloga što Republika Hrvatska više nije prvenstveno tranzitna zemlja za žrtve trgovanja ljudima prema europskim zemljama kao zemljama odredišta. Činjenica da Republika Hrvatska uskoro postaje punopravna članica Europske unije, kao i blizina granice sa Europskom unijom odnosno Slovenijom, zasigurno ima utjecaj na njezinu privlačnost kao potencijalne zemlje odredišta za žrtve trgovanja ljudima. U cilju još učinkovitije identifikacije svih oblika eksploatacije žrtava trgovanja ljudima, uspješno je proveden projekta ICMPD-a i Ureda za ljudska prava „Program potpore sustavu suzbijanja trgovanja ljudima u Republici Hrvatskoj“. Navedeni projekt imao naglasak na identifikaciji žrtava radne eksploatacije, kao odgovor na uočeni trend iz prethodnog razdoblja.